

PANELEN FÖR ÖVERVAKNING AV FINANSIELL RAPPORTERING
(Övervakningspanelen)

BESLUT 2005:9

2005-12-19

Sid. 1 (6)

Verkställande direktören Alf Blomqvist
Ledstiernan AB
Grev Turegatan 18
114 46 STOCKHOLM

Frågor om upplysningar rörande intresseföretag och om kvittning

1. Frågorna

Ledstiernan AB lämnar i årsredovisningen 2004 följande upplysningar om andelar i intresseföretag.

”NOT 10 ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Företag	Org. nr	Säte	Kapital- /röstandel	Antal aktier	Anskaff- ningsvärde
Ekonomi24	556579-1141	Stockholm	27,3%	3 858 974	13 359
Emic Networks	2643804	San José, CA	23,5%	2 379 339	6 862
Grupo Rodania	82 72 97 99	Madrid	49,0%	3 075	7 650
Gordion Infomakers AB	556498-6338	Stockholm	50,0% ¹⁾	3 098 781	26 808
Interactive People Unplugged AB	556581-8019	Stockholm	38,1%	16 722 074	84 233
Metrima AB	556578-7008	Stockholm	35,5%	1 631 971	37 854
Mint AB	556582-9644	Stockholm	51,6% ¹⁾	3 171 648	51 780
Millenium Media Group AB	556560-9848	Stockholm	36,2%	59 714	22 898
Repeatit AB	556572-5800	Stockholm	87,8% ¹⁾	2 338 614	29 307
The Phone Pages of Sweden AB	556583-5997	Göteborg	48,0%	1 376 140	28 350
Voice Provider Sweden AB	556598-3276	Stockholm	21,8%	38 111	6 167
SUMMA ANSKAFFNINGSVÄRDE					315 268
Nedskrivningar					-92 415
SUMMA BOKFÖRT VÄRDE					222 853

1) Interimistiskt innehav. Ägarandelen kommer under första halvåret 2005 att nedbringas under 50%, varför någon koncernredovisning ej upprättats.

Ledstiernan AB har som framgår av noten utelämnat uppgifter om nedskrivning i enskilt bolag samt bolagens eget kapital och resultat. Bedömningen är att utlämnade av dessa uppgifter skulle kunna försäkra enskilda bolag skada.”

Not 4 i årsredovisningen innehåller bl.a. följande.

” ...

Tjänster till portföljbolagen

Under 2004 har tjänster som tillhandahållits av bolagets Investment managers gentemot de enskilda portföljbolagen utfakturerats som konsultarvoden till ett pris motsvarande vad som kan anses utgöra självkostnadspris. På detta sätt har utfakturerats 4.546 tkr (6.652 tkr) i arvoden exklusive mervärdesskatt. Med hänsyn till respektive portföljbolags finansiella ställning har dessa kompenseras med av Ledstiernan lämnade aktieägartillskott på motsvarande belopp, dvs. 4.546 tkr (5.020 tkr). Beloppen har redovisats netto under administrationskostnader. Dessutom har Ledstiernan fakturerat portföljbolagen arvode för administrativa tjänster och garantiprovisioner till ett belopp om 1.750 tkr, vilket belopp redovisas under övriga rörelseintäkter....”

I not 2 i årsredovisningen anges:

”Redovisnings- och värderingsprinciper

Ledstiernans bokslut har upprättats enligt årsredovisningslagen och Redovisningsrådets rekommendationer....”

Övervakningspanelens kansli har i brev till Ledstiernan den 13 juni 2005 hänvisat till att kansliet vid genomgången av bolagets årsredovisning för år 2003 hade gjort vissa iakttagelser som hade meddelats bolaget och förelagts Övervakningspanelens ordförande-grupp, vilken dock beslutade att av tidsskäl inte pröva om iakttagelserna skulle föras vidare till panelen. I brevet nämndes att kansliet har studerat om de iakttagelser som avsåg årsredovisningen 2003 gällde även årsredovisningen för år 2004.

I sitt brev den 13 juni 2005 anförde kansliet vidare i huvudsak följande.

Panelen fattade beträffande bolagets årsredovisning för år 2002 ett beslut som framgår av brev till bolaget daterat den 2 mars 2004. Därin kommenteras utebliven specificering av nedskrivningar per intresseföretag. Kommentaren avsåg en mening i årsredovisningen för år 2002, av vilken framgår att ”Nedskrivningar specificeras ej per bolag då bedömningen är att en sådan upplysning skulle kunna förorsaka enskilda bolag allvarlig skada”. Övervakningspanelen konstaterade att ÅRL visserligen medger att företag kan underlåta att lämna uppgifter om ett dotter- eller intresseföretag, men bara om tillstånd inhämtats från PRV. Något sådant tillstånd hade inte inhämtats. Övervakningspanelen beslöt att inte kritisera Ledstiernan för årsredovisningen för år 2002. Anledningen var en sen uppgift från bolaget om att ”upplysningsskyldighet föreligger inte då ingen enskild tillgång ansetts vara av väsentlig betydelse”. Av tidsskäl kom denna aspekt inte att utredas närmare. – Inte heller av årsredovisningen för år 2004 framgår det att tillstånd (numera från Bolagsverket) inhämtats. Även om tillstånd skulle ha inhämtats innehåller RR 13 inte någon motsvarande förfångsklausul. Enligt RR 13:26 e) skall uppgift lämnas om det redovisade värdet på vart och ett av intresseföretagen. Påståendet på sidan 36 i årsredovisningen för år 2004 att Ledstiernan tillämnat Redovisningsrådets rekommendationer framstår därför som felaktigt. Begreppet ”väsentlighet” diskuteras i den Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter som IASB låtit utarbeta. I punkt 30 sägs att: ”Information är väsentlig om ett utelämnande eller en

felaktighet kan påverka de beslut som användaren fattar på basis av informationen i de finansiella rapporterna.”

Ledstiernan hävdar att upplysning om nedskrivningar per bolag skulle kunna förorsaka skada. Enligt kansliet är det ologiskt att påstå att å ena sidan en upplysning kan ha en effekt på dem som tar del av de finansiella rapporterna och å den andra att företaget kan avstå från att lämna upplysningar därför att varje enskild post är oväsentlig.

I sitt brev till Ledstiernan den 13 juni 2005 har kansliet även påtalat att det av not 4 i årsredovisningen för 2004 framgår att vissa kostnader som debiterats portföljbolagen kompenseras av aktieägartillskott och att beloppen har nettoredovisats. Kansliet har vidare anfört följande. Den motivering som bolaget lämnat som kommentar till en motsvarande iakttagelse år 2002 är att en nettoredovisning ger den bästa bilden av verksamheten. Som framgår av RR 22:32 samt ÅRL 2:4 får intäkter och kostnader bara nettoredovisas om vissa krav är uppfyllda; krav som inte torde vara uppfyllda i detta fall.

Övervakningspanelens ordförandegrupp beslutade den 28 november 2005 med stöd av 3 kap. 1 § i arbetsordningen att panelen skulle behandla frågorna

1. om bolaget genom att inte för varje intressebolag ha lämnat upplysningar enligt punkt 26 e) i RR 13 Intresseföretag handlat i strid med regelverket,
2. om bolagets nettoredovisning av fakturerade konsultarvoden och lämnade aktieägartillskott står i strid med 2 kap. 4 § ÅRL och punkt 32 i RR 22 Utformning av finansiella rapporter.

I brev till Övervakningspanelen den 13 december 2005 har Ledstiernan anfört i huvudsak följande.

Beträffande upplysningar enligt punkt 26 e) RR 13 avser hänvisningen till risken för allvarlig skada upplysningsskyldigheten enligt årsredovisningslagen och ej upplysningsskyldighet enligt RR 17, då ingen enskild tillgång angetts vara av väsentlig betydelse för företaget enligt punkt 116 i rekommendationen. Att Ledstiernan inte upplyser om nedskrivningen per bolag beror på att Ledstiernan investerar i onoterade bolag i väldigt tidiga skeden. Intressebolagen redovisas med uppgift om investerat belopp samt en aggregerad nedskrivning. Detta utmynnar i ett totalt bokfört värde för hela Ledstiernans portfölj. Ledstiernan har därmed inte redovisat varje enskild investering bokförda värde. Anledningen till detta är att uppgift om nedskrivning av de enskilda investeringarna kraftigt kan försvåra för dessa bolag att hitta externa finansierare på för bolagen rimliga nivåer och därmed kunna orsaka enskilda bolag, som Ledstiernan investerar i, allvarlig skada. Bolagen är i sina tidiga utvecklingskedan ofta svårbedömda att värdera. Varje bolag måste beredas möjligheten att förhandla utifrån sin egen position och inte utifrån ett värde åsatt av en av investorerna. Det ifrågasätts om en redovisning med uppgift om bokförda värdet av varje enskild investering skulle ge ett mervärde som överväger de negativa effekter en sådan upplysning skulle kunna förorsaka de bolag Ledstiernan investerar i. IASB:s ”Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter” har inte inneburit att IASB i rekommendationen om intressebolag IAS 28 respektive IAS 36 om nedskrivningar ställt krav på separatedovisning av enskilda nedskrivningar. Specifikationskravet är per tillgångsslag och karaktär på tillgången.

Ledstiernan debiterar sina portföljbolag för de konsultinsatser som utförs åt bolagen. För att inte finansiellt belasta bolagen med detta lämnas samtidigt ett ovillkorat aktieägartillskott. Dessa transaktioner är förbundna med varandra, varför den tillämpade redovisningen ger den bästa bilden av bolagets verksamhet. En annan redovisning skulle vara direkt vilseledande. Redovisningen är i enlighet med RR 22 punkt 33; dvs. ”kvittning avspeglar den ekonomiska innebörden av transaktionen eller händelsen”.

2. Övervakningspanelens bedömning

Upplysningar rörande intresseföretag

I 5 kap. 8 § årsredovisningslagen (ÅRL) anges att om företaget äger eller i fall som anges i 1 kap. 6 § innehar andelar i ett dotterföretag eller ett intresseföretag, skall det lämna uppgift om:

”4. antalet andelar som företaget äger och dessas värde enligt företagets balansräkning”.

Enligt motsvarande upplysningskrav i punkt 26 i Redovisningsrådets rekommendation RR 13 Intresseföretag skall ägarföretag *för varje* intresseföretag, som ägs direkt av ägarföretaget, ange

” e) antalet andelar som innehas och dessas värde enligt balansräkningen”.

Av 5 kap. 9 § ÅRL följer vidare att en uppgift enligt 8 § i samma kap. får utelämnas, om den är av ringa betydelse med hänsyn till kravet på rättvisande bild i 2 kap. 3 §. Under förutsättning att tillstånd ges av Bolagsverket, får uppgift enligt 8 § också utelämnas, om den har sådan karaktär att den kan vålla allvarlig skada för något av de i 8 § angivna företagen. Om en uppgift har sålunda utelämnats, skall upplysning lämnas om detta.

Enligt sista stycket i nämnda 9 § får också uppgift om dotterföretaget eller intresseföretagets eget kapital och resultat utelämnas, om

- ”1. företaget äger andelar som motsvarar mindre än hälften av det andra företagets eget kapital och det företaget inte offentliggör sin balansräkning, eller
2. dotterföretaget eller intresseföretaget omfattas av en av företaget upprättad koncernredovisning eller av en sådan koncernredovisning som avses i 7 kap. 2 § första stycket.”

Några undantag att utelämna uppgifter motsvarande dem som finns i 5 kap. 9 § ÅRL har inte intagits i RR 13.

Ledstiernan har i årsredovisningen 2004 i not 10 utelämnat uppgifter om ”nedskrivning i enskilt bolag samt bolagens egna kapital och resultat”. Som skäl härför anges att bedömningen är att utelämnade av dessa uppgifter skulle kunna förorsaka enskilt bolag allvarlig skada. Ledstiernan skulle således ha kunnat uppfylla kraven enligt ÅRL – men

inte de krav som följer av RR 13 punkt 26 e). – om tillstånd hade inhämtats från Bolagsverket. Uppgift saknas emellertid om att bolaget inhämtat dylikt tillstånd.

Årsredovisningen måste således i detta hänseende anses avvika från rådande regelverk. Övervakningspanelen noterar att årsredovisningen därmed i strid med 5 kap. 9 § ÅRL och punkterna 9 och 11 i RR 22 saknar upplysning om denna avvikelse.

Kvittning

Av 2 kap. 4 § ÅRL framgår att följande skall iakttas vid upprättandet av balansräkningen, resultaträkningen och noterna:

” ...

6. Tillgångar och avsättningar eller skulder får inte kvittas mot varandra. Inte heller får intäkter och kostnader kvittas mot varandra.

...

Om det finns särskilda skäl och det är förenligt med 2 och 3 §§, får avvikelse göras från vad som föreskrivs i första stycket. I så fall skall upplysning om skälen för avvikelsen och en bedömning av dess effekt på företagets ställning och resultat lämnas i en not.”

I 2 kap. 2 § ÅRL anges att årsredovisningen skall upprättas på ett överskådligt sätt och i enlighet med god redovisningssed.

I 3 § samma kapitel föreskrivs att balansräkningen, resultaträkningen och noterna skall upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Om det behövs för att en rättvisande bild skall ges, skall tilläggsupplysningar lämnas. Om avvikelse görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ, skall upplysning om detta och om skälen för avvikelsen lämnas i en not.

Av punkt 32 i Redovisningsrådets rekommendation RR 22 Utformning av finansiella rapporter följer att intäkts- och kostnadsposter får kvittas mot varandra endast när

- a) en rekommendation från Redovisningsrådet kräver eller tillåter det eller
- b) vinster och förluster jämte tillhörande kostnader avseende samma eller liknande transaktioner inte är väsentliga. Sådana poster kan slås samman i enlighet med punkt 27.

Punkt 27 i nämnda rekommendation anger att varje väsentlig post skall anges separat i de finansiella rapporterna. Poster med oväsentliga belopp kan slås samman med poster av likartad karaktär och funktion. I bilaga till RR 22 anges under rubriken ”Kvittning” att rekommendationen inskränker de möjligheter till kvittning mellan fordringar och skulder respektive mellan intäkter och kostnader som ÅRL ger.

Ledstiernan har i not 4 i årsredovisningen 2004 redogjort för att kvittning ägt rum samt angivit vilka belopp det rör sig om med motiveringen att en nettoredovisning ger den bästa bilden av verksamheten. Bolaget har således inte uppfyllt kraven som följer av RR 22

punkt 32 och inte heller lämnat de upplysningar som krävs vid avvikelse enligt 2 kap. 3 § andra stycket ÅRL samt punkterna 9 och 11 i RR 22.

Övervakningspanelen noterar att de avvikelser från regelverket som sålunda konstaterats i Ledstiernans årsredovisning 2004 visserligen inte har någon påverkan på redovisat resultat och att bolaget inte är moderföretag och därmed inte upprättar någon koncernredovisning, varför bolaget således inte kommer att behöva tillämpa det internationella regelverket IFRS/IAS för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2005 eller senare. Bolaget anger dock i not 2 i årsredovisningen att bolaget avser att även fortsatt tillämpa Redovisningsrådets rekommendationer. Mot denna bakgrund och med beaktande av att det av Ledstiernan kvittade beloppet uppgår till 4.546 tkr medan bolaget redovisar en förlust på 53.080 tkr och ett eget kapital på 416.537 tkr samt att summa nedskrivningar på intresseföretag – utan upplysning om nedskrivning per företag – utgör 92.415 tkr med ett bokfört värde för dessa intresseföretag på 222.853 tkr och bolagets totala balansomslutning uppgår till 426.976 tkr att avvikelserna från gällande upplysningskrav ändå får anses vara sådana att bolaget skall kritiseras för dem.

3. Övervakningspanelens slutsats

Övervakningspanelen kritiserar Ledstiernan AB för att i årsredovisningen för år 2004 beträffande upplysningar om intressebolag ha avviker från kraven i punkt 26 e) i Redovisningsrådets rekommendation RR 13 samt för att ha låtit kvitta vissa poster i strid med 2 kap. 3 § andra stycket årsredovisningslagen och punkt 32 i Redovisningsrådets rekommendation RR 22.

På Övervakningspanelens vägnar

Hans-G Solerud

I panelens avgörande har deltagit f.d. justitierådet Hans-G Solerud, ordförande, Clas Reuterskiöld, vice ordförande, professor Jan-Erik Gröjer, vice ordförande, direktör Ulf Egenäs, direktör Catarina Fritz, civ. ek. Hans Karlsson, direktör Kajsa Lindståhl och direktör Mats-Olof Ljungkvist.

Panelens beslut är enhälligt.